

Wspomnienia Sybiraków

Wolontariat Historyczny I LO w
Tarnowie

Zuzanna Minor, Anna Starzyk,
Aleksandra Stojak kl. 3c
pod opieką Pani Prof. Anny Żak

WIERSTY SYBIRAKÓW

Poezja od zawsze stanowiła formę ucieczki od cierpienia. Także Sybiracy niejednokrotnie wykorzystywali tę formę przekazu, aby dać upust swoim emocjom. Dzięki temu, nawet po ich śmierci możemy, korzystając z ich dorobku artystycznego, zgłębiać ich osobiste oraz często tragiczne losy.

Marian Jonkajtys (1931 - 2004)

„Żywa Pamięć” Marian Jonkajtys

Chcemy dogonić jutro.
I w tej modnej potrzebie
Robimy błąd: zbyt rzadko
Patrzemy wstecz, za siebie.

I nie chcemy uwzględnić
Starożytnej mądrości,
Że klucza do bram jutra
Trzeba szukać w przeszłości.

Tę mądrość — tylko Kościół
I Żydzi doceniają
I fundamenty jutra
Przeszłością utrwalają...

Kościół — Świętymi czyni
Męczenników swej wiary;
Żydzi — chronią w pamięci
Holocaustu ofiary.

Przeszłość — to jak korzenie
Dumnego dębu, który
Dzięki nim mężnie znosi
Burze, mrozy, wichury.

Żywa Pamięć Historii
To właśnie te korzenie,
Które nam zapewniają
Niepodległe istnienie.

W nawałnicach rozbiorów,
Okupacji, zniewoleń —
Te korzenie wzmacniała
Krew kolejnych pokoleń.

To polska Somosierra,
Polskie Monte Cassino,
Tobruk, Narwik i Arnhem...
Straceńczy bój pod Lenino.

To Stoczek i Olszynka,
Rzeź Pragi, Racławice...
Hekatomba Katynia
I Powstańców Stolicy.
To Oświęcim, Treblinka,
To Sybir lodem skutym;
To „Białe Krematoria”
Kołymy czy Workuty.

Powinny wreszcie w mediach,
W oświacie, w polityce
Wryć się w pamięć narodu
Sybirackie rocznice...

Choć pamięć może dzisiaj
Dawać różne podniety:
Jątrzyć ból i nienawiść,
Domagać się odwetu...

Żądać rekompensaty
I zadośćuczynienia...
Może też — wprawdzie z bólem
—
Zrodzić gest przebaczenia...

Wierzę, że taka Pamięć
— Chrześcijańska — w imię
Boże —
Szczęśliwe jutro Polski
Zbudować dopomoże.

Niech wie, Sąsiad ze Wschodu:
— Co było — przebaczymy...

Lecz nigdy więcej ofiar!

Stanisława Wiatr-Partyka, "Życiorys"

Powiem wam jak było
Najpierw zabrakło ojca
Została rozpacz, ból, strach
Potem zniknął dom
Zostało parę tobołków
I chora matka
Następnie rozplynęła się Ojczyzna
A w zamian był step
I wszystko obce
Potem nie było już nic
Zapomniałam jak wygląda jabłko
Kiedy się pisze „rz”
Jak się je widelcem
Wyrastałam jak kiełek w piwnicy
Na pohybel sobie

Powiem wam co było potem
Ojciec wrócił
Nazwiskiem na liście katyńskiej
Tarnów, 1959

Stanisława Wiatr - Partyka "Pociąg"

Rozstępuje się śnieżna mgła,
Białe gwiazdy spadają z drzew,
Jęczą szyny, wiatr w drutach gra,
Czy to lament, czy jęk, czy śpiew?

Nie ma słońca, zastygło w obłokach,
Tylko księżyc upiornie świeci.
Przycupnęły chałupy po bokach.
Zaraz zginą w obłędnej zamieci.

Jęczą szyny, wiatr w drutach gra,
Wieje grozą na ziemi i niebie.
Rozstępuje się śnieżna mgła,
Sunie pociąg widmowy przed siebie.

Zaraz zginie w obłędnej zamieci,
Potem znowu się z niej wynurzy,
Nad nim księżyc upiorny świeci,
Lecz nie widać końca podróży.

Sunie pociąg widmowy przed siebie,
Białe gwiazdy spadają z drzew.
Wieje grozą na ziemi i niebie!
Tak, to lament! To szloch! Nie śpiew!

Tak, to lament, to szloch, nie śpiew.
Płaczą dzieci, płaczą kobiety.
Czarne kruki zrywają się z drzew,
Pierwszy transport dojeżdża do mety.

Czarne kruki zrywają się z drzew,
Stoi pociąg czarny i długi.
Na nic wasza ofiarna krew!
Już formuje się transport drugi!

Jawlenka, 1946

S. Centomirski
"Polaków na Syberię"

Teresa Paryna

“Katyńska ballada”

Opowiadaj katyński lesie,
głęboko wrośnięty w nasze rany –
w twoich korzeniach polska krew,
w twoich konarach żałobny lament.

Tutaj umierała Polska,
bo miała skonać na zawsze,
mordowana strzałem w tył głowy,
krępowana drutem kolczastym.

Nad ich grobami czerwony kat
z krwawym naganem w ręce,
znużony ocierał z czoła pot,
bo było ich wiele tysięcy!

A każdy spod znaku Orła,
(o lesie, próżna twa skarga)
każdy miał w oczach polskie niebo
i stygła modlitwa na wargach...

Lecz orła trudno ujarzmić,
to dumne, królewskie ptaki,
co ciągną do gniazd ojczystych
jak Odys do swej Itaki.

Gdy zasypano już doły
o krwawo-sinawym brzasku,
Maryja Katyńska Pieta
tuliła do serca ich czaszki.

Z jakiego pnia wyrasta
złowroga dzika nienawiść?
Z jakich nieznanych wyroków
nasza Ojczyzna wciąż krwawi?

Boże, powstrzymaj swój gniew
za winy, które tak bołą,
gdy się nam płaczą czerwień z bielą
i wolność ze swawolą...

Abstrakcje - Ogień na Syberii

Miejsca pamięci Sybiraków

Pomnik Pamięci
Sybiraków w
Białej Podlaskiej

Pomnik Pamięci Sybiraków w Szczecinie

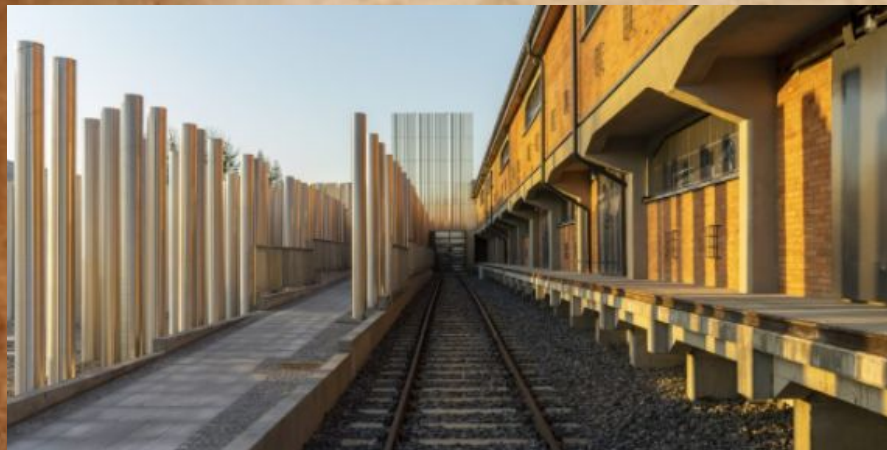
Pomnik Zesłańcom
Sybiru i Ofiarom
Katynia w Przemyślu

Pomnik Matki Polki Sybiraczki w Kielcach

Pomnik przedstawia kobietę - matkę z małym dzieckiem na ręku oraz stojącym, przytulonym do matki, kilkuletnim synem trzymającym tobołek w ręku. Pomnik ma około dwóch metrów wysokości, został wykonany z brązu. Jego autorem jest kielecki rzeźbiarz Sławomir Micek. Pomnik powstał z inicjatywy Związku Sybiraków w Kielcach 23.10.2021.

Muzeum Pamięci Sybiru w Białymstoku

Muzeum zostało otwarte 17 września 2021 roku w rocznicę agresji sowieckiej na Polskę. Na uroczystość przyjechali Sybiracy z całej Polski. Muzeum Pamięci Sybiru jest poświęcone ludziom, którzy od końca XVI aż do połowy XX wieku byli zniewoleni i zsyłani w głąb Rosji.

Pomnik upamiętniający Sybiraków na Starym Cmentarzu w Tarnowie

PAMIĘTAMY O 82 ROCZNICY
WYWÓZKI POLAKÓW NA
SYBERIĘ

9 lutego 1940

Źródła

- <https://dzieje.pl/wiadomosci/w-kielcach-odslonieto-pomnik-matki-polki-sybiraczki>
- <http://sybiracy-przemysl.pl/2020/04/13/katynska-ballada-teresa-paryna/>
- <https://sybir.bialystok.pl/o-muzeum/>